

VASTINEET / OSALLISTUMIS- JA ARVIONTISUUNNITELMA

PROJEKTIN NIMI	Kaavan laatija	Päiväys
Nivalan kaupunki Teollisuuskylän asemakaavan muutos ja laajennus	Juho Bucht	3.6.2024

Asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli osallisten lausuntoja ja mielipiteitä varten yleisesti nähtävillä 23.11.2023–2.1.2024 välisen ajan teknisen toimen ilmoitustaululla sekä kaavoituspalveluiden verkkosivuilla (MRL 62 § ja MRA 30 §). Asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatiin nähtävilläolon aikana 6 lausuntoa. Ohessa on koottuna saadut lausunnot sekä niihin laaditut vastineet.

1. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) (29.12.2024)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on tutustunut yllä mainittuun lausuntopyyntöönne. Tukes antaa lausuntonsa kemikaaliturvallisuuslainsäädännön näkökulmasta (390/2005).

Teollisuuskylän asemakaavan laajennuksella tavoitellaan uusia teollisuustontteja vihreän energian hankkeita varten. Asemakaavan laatiminen on käynnistetty Nivalan kaupungin aloitteesta. Kaavoitettava alue sijaitsee olemassa olevan teollisuusalueen jatkeena. Alueelle suunnitellaan aurinkovoimalaa, biokaasulaitosta sekä muuta bio- ja kiertotaloustoimintaa. Kaavoitettavan alueen läheisyydessä ei sijaitse Tukesin valvonnassa olevia teollisuuslaitoksia tai räjähdetarastoja.

Teollisuuslaitokselle, jonka vaarallisten kemikaalien käsittely ja varastointi on laajamittaista ja suuronnettomuusvaarallista, suositellaan kaavamerkintää T/Kem. Suuronnettomuusvaarallisuus määritellään laitoksella olevien kemikaalien maksimivarastointimäärien mukaan. Tukesin käytettävissä olevien tietojen perusteella kaavoitettavalle alueelle suunniteltu biokaasulaitos tulee olemaan laajamittainen, suuronnettomuusvaarallinen toimintaperiaateasiakirja- tai turvallisuusselvityslaitos, jolle suositellaan kaavamerkintää T/Kem. Laajamittaiset kemikaalilaitokset edellyttävät Tukesin lupaa.

Biokaasulaitoksen (ja sen sisällä sijaitsevien toimintojen) sijoittamisessa tulee huomioida riittävät suojaetäisyydet kohteisiin, jotka voivat aiheuttaa laitokselle vaaraa. Näitä ovat mm. merkittävät palokuormat (esim. hakekasat, jäteaumat), voimalinjat (esim. sähköistetty junarata) sekä tuuli- ja aurinkovoimalat. Tukes arvioi lupakäsittelyssään laitoksen sijoittamisen edellytykset huomioiden laitosalueeseen kohdistuvat vaarat sekä mahdollisten onnettomuuksien seuraukset ja ulottumisen laitosalueen ulkopuolelle.

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

2. Pohjois-Pohjanmaan museo / rakennettu kulttuuriympäristö (21.11.2023)

Nivalan kaupunki on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaa museon lausuntoa Teollisuuskylän asemakaavan laajennuksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta Kurunpuhdon alueella. Tavoitteena on kaavoittaa teollisuustontteja aurinkovoimaa, biokaasulaitosta, sekä bio- ja kiertotaloustoimintaa varten Tämä museon lausunto koskee rakennettua kulttuuriympäristöä.

Suunnittelualue sijaitsee Nivalan keskustan kaakkoispuolella, keskustan sivuitse kulkevan Haapajärventien (valtatie 27) varressa. Alue sijaitsee olemassa olevan teollisuuskylän jatkeena. Suunnittelualan pinta-ala on noin 60 ha. Alue rajoittuu lännessä asemakaava-alueeseen, pohjoisessa rautatiehen ja etelässä valtatiehen 27 ja Nivalan varalaskupaikkaan. Idässä alue rajoittuu metsäalueeseen. Alueella sijaitsee kaupungin käytössä oleva, noin 4 hehtaarin maakaatopaikka ja sen eteläpuolella noin 7 hehtaarin aurinkovoimapuisto. Yleiskaavassa suunnittelualue on määritelty pääosin teollisuus- ja varastoalueeksi (T).

Nivalan Teollisuuskylän asemakaavan laajennuksen suunnittelualueella ei sijaitse rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomautettavaa asemakaavan laajennuksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

3. Pohjois-Pohjanmaan museo / arkeologia (23.11.2023)

Nivalan kaupunki on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaa museon lausuntoa Teollisuuskylän asemakaavan laajennuksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta Kurupuhdon alueella. Tavoitteena on kaavoittaa teollisuustontteja aurinkovoimaa, biokaasulaitosta, sekä bio- ja kiertotaloustoimintaa varten. Tämä museon lausunto koskee arkeologista kulttuuriperintöä.

Suunnittelualue sijaitsee Nivalan keskustan kaakkoispuolella, keskustan sivuitse kulkevan Haapajärventien (valtatie 27) varressa. Alue sijaitsee olemassa olevan teollisuuskylän jatkeena. Suunnittelualan pinta-ala on noin 60 ha. Alue rajoittuu lännessä asemakaava-alueeseen, pohjoisessa rautatiehen ja etelässä valtatiehen 27 ja Nivalan varalaskupaikkaan. Idässä alue rajoittuu metsäalueeseen. Alueella sijaitsee kaupungin käytössä oleva, noin 4 hehtaarin maakaatopaikka ja sen eteläpuolella noin 7 hehtaarin aurinkovoimapuisto. Yleiskaavassa suunnittelualue on määritelty pääosin teollisuus- ja varastoalueeksi (T).

Kaava-alueella ei sijaitse muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäänneksiä tai muita arkeologisen kulttuuriperinnönkohteita. Lähin kiinteä muinaisjäänne sijaitsee noin 820 m kaava-alueesta etelään (Haapala 1000004730 kivikautinen asuinpaikka). Kaava-alueen koillispuolella, noin 300 metrin päässä, sijaitsee mahdollinen muinaisjäänne Kiponlehto (1000045367, tervahauta), jota ei ole tarkastettu maastossa. Vanhojen karttojen perusteella lähin historiallisen ajan asuinpaikka on sijainnut kaava-alueen lounaispuolella, heti Haapajärven tien toisella puolella (Isomaa). Kaava-alueella on sijainnut Vierikangas niminen tila, joka on merkitty vuoden 1962 peruskarttaan.

Nivalan kaupungissa on tehty muinaisjäänneinventointi vuonna 2005 (Museovirasto Satu Koivisto 2005, Nivalan inventointi) ja keskustan osayleiskaava-alueen kiinteät muinaisjäänneksien on tarkastettu vuonna 2009 (Kulttuuritutkijain Osuuskunta Aura, Viljamaa Sami).

Kaava-alue sijaitsee pääosin 87,5 – 92,5 m mpy ja on maastonmuodoiltaan loivapiirteistä. Pääosin alueen muinaisjäänneksien sijaitsevat alemmilla korkeuskäyrillä. Pohjois-Pohjanmaan museo ei pidä todennäköisenä, että kaava-alueella sijaitsee ennestään tuntemattomia muinaisjäänneksiä. Tätä kaavaa varten arkeologiset selvitykset ovat siten riittäviä. Alueen arkeologisen kulttuuriperinnön osalta riittää sen tilanteen toteaminen kaavaselostuksessa Museoviraston ylläpitämään muinaisjäänneksirekisteriin ja tarkistuspäivämäärään viitaten.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole muuta huomautettavaa arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

4. Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos (23.11.2023)

Nivalan kaupunki on lähettänyt Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitokselle ilmoituksen Kurunpuhdon jatkeen teollisuusalueen kaavoitustyön vireilletulosta. Asemakaavan tarkoituksena on laajentaa teollisuuskylän asemakaava-alueita ja mahdollistaa korttelialueet aurinkoenergialle sekä bio- ja kiertotaloustoiminnoille.

Pelastusviranomaisen on tutustunut osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan ja toteaa, ettei siitä ole huomautettavaa. Pelastusviranomaisen antaa lausuntonsa asemakaavan muutosluonnoksesta.

Vastine: Merkitään tiedoksi

5. Vesikolmio Oy (15.12.2023)

Suunnitellulle kaava-alueen ja rata-alueen reunaan on tällä hetkellä rakennettu Vesikolmio Oy:n vesijohto. Kaavassa tulee huomioida johtolinjalle riittävä suoja-alue ja tarvittaessa tulee perustaa rasite. Jos vesijohtolinjaa tulee siirtää, tulee siitä aiheutuvat kustannukset sisällyttää kaavanmuodostus kustannuksiin.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

6. Väylävirasto (21.12.2023)

Väylävirasto on tutustunut asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan ja antaa lausuntonsa rautateiden näkökulmasta.

Suunnittelualue sijoittuu Kurunpuhtoon, Teollisuuskylän jatkeelle rajoittuen lännessä nykyiseen asemakaava-alueeseen, pohjoisessa Ylivieska – Iisalmi -rataosaan, idässä metsäalueeseen ja etelässä valtatiehen 27 jolla sijaitsee varalaskupaikka. Asemakaavan tarkoituksena on laajentaa teollisuuskylän asemakaava-alueita ja mahdollistaa korttelialueet aurinkoenergialle, bio- ja kiertotaloustoiminnoille. Alueelle on suunnitteilla Suomen tähän asti suurin biokaasun tuotantolaitos.

Raideliikenteen runkomelu ja tärinä

Väylävirasto edellyttää, että kaavoitettaessa alueita radan läheisyydessä on otettava huomioon mahdolliset junaliikenteen aiheuttamat runkomelu- ja tärinähaitat.

Tärinätorjunnassa tulee kiinnittää erityistä huomiota haittojen ennaltaehkäisyyn toimintojen sijoitusratkaisusta päätettäessä. Kaavatyön yhteydessä tulee laatia riittävät selvitykset tärinän leviämisestä ja osoittaa niiden pohjalta tarvittavat kaavamääräykset haittojen torjumiseksi. Lisätietoja aiheesta on saatavilla Ympäristöministeriön ohjeesta Melun- ja tärinätorjuntaratkaisut sekä niiden vaikutukset kaavoituksessa (Ympäristöministeriön julkaisu 2023:28, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165049>).

Runkomelun osalta tulee huomioida VTT:n laatiman esiselvityksen Maaliikenteen aiheuttaman runkomelun arviointi (VTT tiedotteita 2468) suositus runkomelutason rajaarvosta (Lprn). Selvityksen mukaan runkomelutason ei tulisi ylittää asuinhuoneistoissa, hoito- ja sosiaalihuollon laitoksissa tai majoitustiloissa tasoa 35 dB (tunnelissa kulkevilla radoilla 30 dB). Kokoontumis- ja opetustiloissa runkomelutason ei tulisi ylittää tasoa 35 dB ja toimisto-, kauppa-, näyttelytiloissa sekä museoissa vastaavasti tasoa 45 dB (tunnelissa kulkevilla radoilla 40 dB). Yleensä runkomeluhaitat ulottuvat 60 m (pehmeikkö) - yli 200 m (kallio) etäisyydelle rautatiestä (VTT:n tiedotteita 2468).

Kaavoituksessa on huomioitava raideliikenteen tärinän aiheuttama rakennuksen vaurioitumisriski ja vaikutus asuinmukavuuteen. Tärinälle herkkää maankäyttöä ei tule osoittaa tärinäherkille alueille ilman tärinänvaimennustoimenpiteitä edellyttävää kaavamerkintää tai -määräystä. Tärinälle herkällä maaperällä kuten savikolla tärinä voi ulottua jopa yli 200 metrin päähän radasta. Rautatieliikenteestä johtuvalle tärinälle herkimpiä rakennuksia ovat yleensä puolitoista tai kaksikerroksiset puurakenteiset talot. Tärinäherkkyys riippuu mm. maaperän ja rakennuksen värähtelyn ominaistaajuudesta. Mikäli nämä ovat lähellä toisiaan, voi maaperän värähtely siirtyä ja voimistua rakennuksessa. Tärinähaittojen poistaminen jo rakennetuilta alueilta jälkikäteen on vaikeata, ellei mahdotonta ja korjaustoimenpiteet kalliita.

Tärinän osalta kaavoituksessa tulee huomioida VTT:n selvitys Suositus liikennetärinän mittaamisesta ja luokituksesta (VTT tiedotteita 2278). Suosituksen mukaan asuinrakennuksen tärinä ei saa ylittää uusilla asuinalueilla värähtelyluokan C arvoa $V_{w,95} \leq 0,30$ mm/s ja vanhoilla asuinalueilla värähtelyluokan D arvoa $V_{w,95} \leq 0,60$ mm/s. Mikäli kyse ei ole asuinrakennuksesta ja tilojen käyttötarkoitus on sellainen, että liikenteen ei katsota haittaavan lepoa (esim. kaupat, kahvilat, ostoskeskukset, tavaratalot, liikuntatilat), tavoiteraja voi olla kaksinkertainen em. arvoihin nähden (VTT tiedotteita 2569).

Liikenteen tärinästä ja runkomelusta on lisäksi olemassa mm. seuraavat VTT:n julkaisut: Suositus liikennetärinän arvioimiseksi maankäytön suunnittelussa (VTT working papers 50, Espoo 2006), Ohjeita liikennetärinän arviointiin (VTT tiedotteita 2569, Espoo 2011) ja Rakennukseen siirtyvän liikennetärinän arviointi (VTT tiedotteita 2425, Espoo 2008). Julkaisuissa on annettu tärinään ja runkomeluun liittyviä suosituksia. Maaliikenteen aiheuttaman runkomelun arviointi (VTT tiedotteita 2468, Espoo 2009). Julkaisuja on saatavissa sähköisenä osoitteesta: <https://www.vtt.fi/julkaisut>.

Väylävirasto muistuttaa, että runkomelun- ja tärinätorjuntavastuun periaatteena on vastuun kuuluminen sille taholle, jonka suunnittelemista toimenpiteistä runkomelun- ja tärinätorjuntatarve syntyy. Näin ollen Väylävirasto ei osallistu uuden maankäytön johdosta aiheutuviin mahdollisiin runkomelun- ja tärinätorjunnan kustannuksiin.

Hulevedet

Asemakaavan tavoitteena on osoittaa radan varteen uutta teollisuusaluetta, jonka rakentamisen myötä hulevesien muodostuminen alueella tulee lisääntymään merkittävästi. Kaavatyön yhteydessä on tarpeen tarkastella alueella muodostuvien hulevesien viivytystarvetta ja vesien pois johtamista alueelta. Väylävirasto huomauttaa, että alueen rakentamisen myötä lisääntyviä hulevesiä ei saa ohjata radan kuivatusjärjestelmiin vaikeuttamaan radan kuivatusta. Hulevedet eivät myöskään saa lisätä radan alittaviin rumpuihin kohdistuvaa kuormitusta. Mikäli hulevesiä ohjataan radan alittaviin rumpuihin, tulee selvittää rumpujen kapasiteetin riittävyys lisääntyville hulevesille. Tarkastelut tulee tehdä Väyläviraston ohjeen mukaisesti: Teiden ja ratojen kuivatuksen suunnittelu (VO 93/2023) https://ava.vaylapilvi.fi/ava/Julkaisut/Vaylavirasto/vo_2023-93_teiden_ratojen_kuivatuksen_suunnittelu_web.pdf

Rautatien suoja-alue

Kaavoituksessa on huomioitava rautatien suoja-alue. Ratalaissa (110/2007) määritetään rautatiealue, näkemäalue ja rautatien suoja-alue. Rautatien suoja-alue ulottuu 30 metrin etäisyydelle radan, raiteen tai, jos raiteita on useampia, uloimman raiteen keskilinjasta, jollei suoja-aluetta ratasuunnitelmassa erityisestä syystä supisteta tai laajenneta enintään 50 metriksi. Ylivieska-lisalmi –rataosa on nykytilanteessa yksiraiteinen ja sen suoja-alue on 30 metriä radan keskilinjasta. Suoja-alueelle ei saa sijoittaa varastoa, aittaa taikka muuta rakennelmaa tai laitetta, josta tai jonka käytöstä voi aiheutua vaaraa tie- tai rautatieliikenteen turvallisuudelle taikka haittaa radanpidolle. Kielto ei koske rakennusten pitämistä asemakaava-alueella (Rakennuksen määritelmä MRL 113 §). Suoja-alueella ei saa muuttaa maanpinnan muotoa eikä tehdä ojitusta tai muuta kaivutyötä siten, että muutoksesta voi aiheutua vaaraa tie- tai rautatieliikenteen turvallisuudelle taikka haittaa radanpidolle.

Väylävirastolla ei ole muuta huomautettavaa kaavahankkeesta. Maanteiden osalta lausunnon antaa toimivaltainen ELY-keskus.

Vastine: Asemakaavan yhteydessä laaditaan junaliikenteen tärinä- ja runkomeluselvitys, jonka tulokset huomioidaan kaavaratkaisussa.

